

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

مرکز آمار ایران

گزارش عملکرد

مرکز آمار ایران

سال ۱۳۹۹

مقدمه

امروزه رویکرد مرکز آمار ایران به عنوان مرجع رسمی تولید و انتشار آمارهای رسمی کشور، تغییر در روش سرشماری و گذار از نظام آمارهای سنتی به نظام آمارهای ثبتی مینا می‌باشد و اجرای اولین سرشماری ثبتی مینا در سال ۱۴۰۵ با اجرای آزمایشی آن در سال ۱۴۰۰ مهمترین موضوع این مرکز طی چند سال اخیر بوده که پس از اخذ مصوبه هیئت وزیران در خرداد ماه سال ۱۳۹۹، اولین جلسه ستاد ملی سرشماری ثبتی مینا در روز سوم دی با حضور دکتر محمدباقر نوبخت (معاون رئیس‌جمهور، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و رئیس ستاد ملی سرشماری ثبتی مینا)؛ دکتر حاجی میرزایی (وزیر آموزش و پرورش)؛ دکتر غلامی (وزیر علوم، تحقیقات و فناوری) و دیگر اعضای این ستاد برگزار شد. یکی از مهمترین ظرفیت‌های ایجاد شده برای اجرای سرشماری ثبتی مینا، همکاری و مشارکت دستگاه‌های اجرایی در این کار بزرگ ملی و منحصر بفرد نظام آماری کشور است که تقسیم کار ملی در قالب بیست بند تصویب و ابلاغ شد. بی‌شک تأکید مقام معظم رهبری بر اهمیت اتصال پایگاه داده‌ها و حمایت دولت از تصویب اجرای سرشماری ثبتی مینا، کمک شایانی به توسعه دولت الکترونیک می‌کند. قطعاً حکمرانی شایسته، نظام اداری نوین، اقتصاد مقاومتی و اقتصاد بدون نفت؛ بدون نظام تبادل داده امکان‌پذیر نیست و با این تقسیم کار ملی برای اجرای سرشماری ثبتی مینا، از پتانسیل‌های موجود در دستگاه‌ها استفاده خواهد شد.

در سال ۱۳۹۹، بزرگداشت روز آمار و برنامه‌ریزی با شعار سال «ورود به قرن جدید با حکمرانی داده‌ها در نظام آماری نوین» در اول آبان‌ماه برگزار شد. این روز در تقویم ملی کشورمان به منظور بزرگداشت جایگاه پر اهمیت آمار و برنامه‌ریزی مبتنی بر داده‌های مورد اعتماد، فرصت مناسبی برای یادآوری اهمیت روزافزون آن به تک‌تک آحاد جامعه به‌ویژه برنامه‌ریزان، تصمیم‌گیران، مدیران، متخصصان، دانشگاهیان، کارشناسان و سایر آحاد جامعه ثبت شده است. در این مراسم از ثبت پایه جمعیت عشایر کشور که با مشارکت مرکز آمار ایران و سازمان امور عشایر و با استفاده از اطلاعات ثبتی ۱۵ دستگاه اجرایی تهیه شده است، رونمایی شد. این رویداد الگوی خوبی از انجام سرشماری ثبتی مینا در یک مقیاس کوچک است.

از دستاوردهای مرکز آمار ایران در این سال می‌توان به تعامل و هماهنگی با سازمان اداری و استخدامی کشور اشاره کرد که بر اساس آن موضوع ارائه ریزداده‌های مورد نیاز این مرکز در ذیل شاخص‌های اختصاصی ارزیابی عملکرد سال ۱۳۹۹ مربوط به ۱۵ دستگاه‌های اجرایی کشور قرار گرفت و توسط سازمان مذکور ابلاغ شد. البته مرکز آمار ایران، موضوع ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در بعد شاخص‌های عمومی را از سال ۱۳۹۶ تحت عنوان شاخص «اجرای برنامه ملی توسعه آمار کشور» نهادینه کرده و نسبت به ارزیابی سالانه دستگاه‌های اجرایی کشور اقدام می‌نماید.

مرکز آمار ایران به استناد قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و در پی اقدامات و پیگیری‌های جدی در راستای نوین‌سازی نظام آماری کشور توانست «فهرست آمارهای رسمی کشور»، «آیین‌نامه نشان کیفیت آمارهای رسمی» و «آیین‌نامه تشکیل شورای راهبری پژوهش و آموزش نظام آماری کشور» پیشنهادی پژوهشکده آمار را در جلسات کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار سال ۱۳۹۹ به تصویب برساند. فهرست آمارهای رسمی با ذکر دقیق عنوان و مرجع تهیه‌کنندگان، ضمن مشخص کردن تقسیم کار ملی، از هدر رفت منابع و رفع موازی‌کاری، جلوگیری کرده و موجب بالابردن کیفیت آمارهای رسمی خواهد شد.

از سوی دیگر در این سال شیوع پاندمی کووید-۱۹، انجام مسئولیت و مأموریت محول شده به مرکز آمار ایران را دو چندان سخت و پیچیده کرد. این مرکز ضمن تعامل مستقیم با مراکز ملی آماری سایر کشورها، بررسی جامعی در زمینه مقابله با پیامدهای این بحران جهانی، تأثیرات آن بر فرایندهای آماری و چگونگی تداوم فعالیت‌های مراجع ملی آمار در این شرایط به عمل آورد. بر این اساس مهمترین و متداول‌ترین راهکارها مانند روش‌های بی‌نیاز از تماس چهره‌به‌چهره مأموران و پاسخگویان، حذف عملیات میدانی و جایگزین کردن روش‌های سنتی با شیوه‌های کم‌خطرتر نظیر آمارگیری تلفنی، آمارگیری تلفنی با کمک رایانه (CATI) و آمارگیری‌های تحت شبکه (اینترنتی) با کمک رایانه (CAWI) و توجه ویژه و خاص به داده‌های ثبتي و ثبت‌های اداری و حرکت به سمت ثبتي‌مبنا کردن فعالیت‌ها، را مورد بررسی دقیق و کارشناسی قرار داد. این مرکز ضمن رعایت پروتکل‌های بهداشتی ابلاغی و استفاده از روش‌های دورکاری (کار از خانه) برای کارکنان، هیچ‌یک از طرح‌های آمارگیری خود را متوقف نکرد و با تجهیز زیرساخت‌های IT و راه‌اندازی مرکز تلفن (call centre)، از روش‌های جایگزین نظیر آمارگیری‌های تلفنی استفاده کرده و در پاره‌ای موارد با تغییر زمان انجام طرح‌های آمارگیری، تا حد ممکن پیامدهای این بحران را مدیریت کرد تا ضمن حداقل رساندن تبعات نامطلوب آن، آمارهای مورد نیاز را به‌موقع به اطلاع برنامه‌ریزان، تصمیم‌گیران و آحاد جامعه برساند.

برگزاری پانزدهمین کنفرانس آمار به عنوان یکی از رویدادی مهم آماری کشور نیز در شهریور ماه سال ۱۳۹۹ توسط دانشگاه یزد و انجمن آمار ایران به صورت مجازی و در قالب وبینار برگزار شد.

سایر برنامه‌های عملیاتی این مرکز با اجرای ۴۸ آمارگیری نمونه‌ای و ثبتي، استخراج نتایج آمارگیری‌ها و تهیه حساب‌های ملی تفصیلی به قیمت‌های جاری و ثابت، حساب‌های منطقه‌ای و فصلی، تهیه ۱۸ عنوان شاخص قیمت، ۵ عنوان متوسط قیمت، شاخص قیمت مصرف‌کننده و تغییر سال پایه طرح‌های شاخص قیمت، ادامه اقدامات مربوط به پیاده‌سازی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران، هماهنگی و همکاری برای تهیه گزارش‌های شاخص‌های عمومی و اختصاصی ارزیابی عملکرد مرکز آمار ایران، ارزیابی دستگاه‌ها توسط مرکز آمار ایران در بعد شاخص‌های عمومی (۹۹ دستگاه) و در بعد شاخص‌های اختصاصی (۱۵ دستگاه)، استانداردسازی تعاریف ۳۴۷ واژه آماری،

اقدامات لازم برای پیاده‌سازی و آموزش طبقه‌بندی‌های بین‌المللی بین‌المللی، ادامه پیاده‌سازی چارچوب کیفیت آمارهای مرکز آمار ایران و نظام آماری، چاپ و نشر ۵۵ عنوان نشریه آماری، ایجاد هماهنگی و تلاش برای افزایش کارایی نظام ملی آمار ایران با برگزاری ۳ جلسه کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار، ارتقای ارتباطات ملی و بین‌المللی با شرکت در نشست‌ها و گردهمایی‌ها و حضور فعال در نشست‌های بین‌المللی و انعقاد ۳ تفاهم‌نامه همکاری با دستگاه‌های اجرایی، توسعه نیروی انسانی با برگزاری ۴۷ عنوان دوره آموزشی (مجازی)، اطلاع‌رسانی آماری از طریق درگاه ملی آمار، واحد اطلاع‌رسانی آماری، کتابخانه، پاسخگویی به کاربران از طریق رایانامه و نیز بارگذاری ۲۴ عنوان خبر در رادیو مجازی آمار و ۱۴۰ مورد در پیام‌رسان سروش، محقق شده است.

در پایان، بر خود لازم می‌دانم از تمامی مدیران و کارکنان متخصص، صدیق و پرتلاش مرکز آمار ایران و پژوهشکده آمار، همکاران معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و دستگاه‌های اجرایی کشور که در اجرای فعالیت‌های این مرکز و اعتلای نظام ملی آمار ایران سهمیم بوده‌اند، تشکر و قدردانی نمایم.

جواد حسین زاده

معاون رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

رئیس مرکز آمار ایران

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
معرفی مرکز آمار ایران.....	۵
تولید و ارائه آمارهای رسمی با کیفیت با رعایت استانداردهای آماری ملی و بین المللی.....	۱۲
استقرار نظام جامع ثبت‌های آماری ایران.....	۵۲
توسعه شبکه ملی آمار با رعایت محرمانگی و حفظ امنیت داده‌ها و اطلاعات با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات.....	۵۸
گسترش و تسهیل دسترسی به آمارهای رسمی، ارتقای آگاهی و اعتماد عمومی و ترویج و اشاعه کاربرد و تفسیر صحیح آمار توسط سیاستگذاران، برنامه‌ریزان، محققین و مردم.....	۶۴
بهبود و ارتقاء تعاملات و همکاری‌های سازنده علمی و حرفه‌ای آماری در سطح ملی و بین‌المللی.....	۸۰
استقرار نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بهبود عملکرد و نظارت راهبردی.....	۹۰
استقرار نظام‌های نوین مدیریت منابع انسانی، توسعه سازمانی و توانمندسازی همکاران در محیط کاری بالنده و با نشاط.....	۹۹
پژوهشکده آمار ایران.....	۱۰۴
رویکرد آینده.....	۱۰۹